

3 Uppdrag Division Närsjukvård

3.1 Inledning

I Norrbotten står närsjukvård för en ambition att tillgodose vanliga och ofta förekommande sjukvårdsbehov nära människorna där de bor och verkar. Närsjukvården ska tillgodose eller förebygga sådana hälso- och sjukvårdsbehov som är:

- Vanligt förekommande i befolkningen.
- Ofta återkommande för individen.
- Ekonomiskt rimligt och kompetensmässigt möjliga att bedriva.

Närsjukvården ska speglas av bred kompetens och ett helhetsperspektiv med en lokalt närvarande organisation som kan samverka effektivt med kommunerna. En bättre samordning av resurserna kring framförallt patienter med sammansatta behov ska åstadkommas. Genom att parallellt utveckla en bättre processorientering kan hälso- och sjukvården bli effektivare och en snabbare implementering av ny kunskap kan ske. I uppdraget ingår även att bedriva länssjukvård för de medicinska specialiteter där vårdprocessen är nära integrerade med övrig närsjukvård. Dessutom har Division Närsjukvård i s.k. tilläggsuppdrag att bedriva viss verksamhet där det övergripande medicinska ansvaret vilar på Division Länssjukvård.

Närsjukvårdsområdena är:

- Luleå/Boden; omfattar Luleå och Bodens kommuner.
- Piteå; omfattar Piteå, Älvsbyn, Arvidsjaur samt Arjeplogs kommuner.
- Kalix; omfattar Kalix, Övertorneå, Övertorneå samt Haparanda kommuner.
- Gällivare; omfattar Gällivare, Pajala samt Jokkmokks kommuner.
- Kiruna; omfattar Kiruna kommun

Samverkan med privata leverantörer inom vårdvalet ska ske inom respektive närsjukvårdsområde.

3.2 Målgrupp

I Norrbotten ska Division Närsjukvård möta hälso- och sjukvårdsbehov som är vanliga och ofta förekommande hos individen och som ställer särskilda krav på geografisk närhet till vård. Divisionen ska även tillgodose behoven hos akut sjuka/olycksdrabbade som har stora krav på geografisk närhet till akut omhändertagande. Särskilt betydelsefull är närsjukvården för patienter med livslånga sjukdomstillstånd och, eller funktionsnedsättningar. Division Närsjukvård är också mycket viktig för patienter med komplexa behov med höga krav på samordning mellan vårdgrannar och huvudmän och med särskilda behov av hög tillgänglighet och kontinuitet i vården.

3.2.1 Särskilt prioriterade utvecklingsområden

Landstingsstyrelsen har i sin plan för 2015-2016 beslutat om tio särskilt prioriterade utvecklingsområden för såväl Division Närsjukvård som Division Länssjukvård.

Huvudansvarig för respektive område är:

- Vårdtunga/multisjuka - Närsjukvård
- Riskbruk/missbruk/beroende - Närsjukvård
- Psykisk ohälsa/psykisk sjukdom - Närsjukvård
- Palliativ vård - Länssjukvård
- Hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande vård - Närsjukvård

- Rehabilitering - Närsjukvård
- Barn och unga - Läns sjukvård
- Cancersjukvård - Läns sjukvård
- Kärlsjukvård - Närsjukvård
- Infektionssjukvård - Närsjukvård

3.2.1.1 Vårdtunga/multisjuka individer

Division Närsjukvård ansvarar för uppdraget att utveckla området och ska tillsammans med division Läns sjukvård och länets kommuner verka för en mer sammanhållen vård och omsorg för vårdtunga/multisjuka individer. Den nationella satsningen för att förbättra vården för äldre avslutas 2014. Satsningen har resulterat i nya vårdprocesser vars implementering ska fortsätta i samverkan med länets kommuner. Ansvar för det ligger hos divisionerna Närsjukvård och Läns sjukvård. Närsjukvården och Läns sjukvården ska fortsätta det långsiktiga arbetet med att utveckla och implementera patientorienterade arbetsprocesser och metoder. Detta arbete ska leda till att personer med omfattande vårdbehov får kontinuitet och kontakter på rätt nivå i vården och kan se sammanhang mellan de olika insatserna för att kunna vara delaktig och utöva eget inflytande. Arbetet med att ta fram en strategi för Sammanhållen vård och omsorg 2015-2017 påbörjas under hösten 2014.

Närsjukvården ska:

- Implementera processen *Förstärkt samverkan i öppenvård/Trygg hemma*
- Implementera *Gemensamt program för vård och omsorg vid demenssjukdom i Norrbotten*
- Ansvara för att en strategi för *Sammanhållen vård och omsorg* tas fram.

Närsjukvården och Läns sjukvården ska:

- Implementera processen *Förstärkt utskrivning*
- Minska andelen oplanerat återinskrivna inom 30 dagar med 10%
- Minska andelen undvikbar slutenvård

3.2.1.2 Personer med riskbruk-/missbruk-/beroendeproblematik

Division Närsjukvård ansvarar för uppdraget att utveckla området och ska tillsammans med division Läns sjukvård särskilt förbättra omhändertagandet av personer med riskbruk-, missbruks- och beroendeproblematik. Arbetet ska utgå från *Överenskommelse om samarbete inom Missbruks- och beroendevård mellan landstinget och kommunerna i Norrbottens län*. Syftet med överenskommelsen är att stärka samverkan mellan landstinget och kommunerna för att bättre tillgodose behovet av vård, stöd och behandling för personer med missbruks- och beroendeproblem i hela länet. I detta ingår även att tydliggöra ansvarsförhållandena inom och mellan huvudmännen samt att etablera ett Beroendecentrum med vårdplatser och möjlighet till kompetensstöd i hela länet.

Utifrån den övergripande ansvarsfördelningen i överenskommelsen, ska landstinget ansvara för:

- Upptäckt och tidig intervention
- Tillnyktring med behov av medicinsk tillsyn
- Abstinensvård
- Medicinsk diagnostik och behandling, psykosocial behandling.
- Utredning, bedömning, planering och uppföljning.

Norrbottens läns landsting ska i samverkan och samfinansiering med länets kommuner, bygga upp ett Beroendecentrum för att bättre kunna tillgodose behovet av vård, stöd och behandling

för personer med missbruks- och beroendeproblematik i hela länet. Beroendecentrum ska fungera som spetskompetens inom området, där ska det finnas såväl psykiatriska, medicinska, psykologiska som psykosociala kompetenser.

Närsjukvården ska:

- Implementera *Överenskommelse om samarbete inom Missbruks- och beroendevård* med särskilt fokus på att tydliggöra mål och uppdrag för missbruks- och beroendevården på verksamhetsnivå.
- Tydliggöra vilka verksamheter som ansvarar för insatser när det gäller tillnyktring och abstinensbehandling.
- Verka i enlighet med gällande överenskommelse om samverkan med berörda socialtjänster inom länet.

3.2.1.3 Personer med psykisk ohälsa/sjukdomar

Division Närsjukvård ansvarar för uppdraget att utveckla området och ska tillsammans med division Länssjukvård särskilt förbättra omhändertagandet av personer med psykisk ohälsa/sjukdomar. Under 2013 antogs *Överenskommelse om samarbete inom området psykisk ohälsa mellan kommuner och landsting i Norrbottens län*. Målet med överenskommelsen är att personer med psykiska funktionsnedsättningar oavsett ålder, ska få vård, stöd och rehabilitering samt möjlighet till återhämtning så att de, utifrån egna önskemål och förutsättningar, kan leva i samhällsgemenskap med andra. Under hösten 2014 ska ett handlingsprogram utifrån överenskommelsen tas fram i samverkan med länets kommuner.

Prioriterade målgrupper för länsöverenskommelsen är:

1. Barn och unga mellan 0-25 år som har, eller riskerar att utveckla, psykisk ohälsa och sjukdom.
2. Personer som har en psykisk funktionsnedsättning med väsentliga svårigheter att utföra aktiviteter inom viktiga livsområden och dessa begränsningar har funnits eller kan bestå under en längre tid. Svårigheterna ska vara en konsekvens av psykisk ohälsa.

Rutiner för att säkra övergången från barn- och ungdomspsykiatri till vuxenpsykiatri ska finnas. Samordnad individuell plan (SIP) ska upprättas när den enskilde har behov av insatser från bägge huvudmännen. Personer med psykisk ohälsa eller sjukdom löper större risk för att utveckla kroppsliga sjukdomar. Därför bör en ökad samverkan mellan vårdgrannar ske och rutiner för hur kroppsliga sjukdomar hos personer med psykisk ohälsa kan förebyggas, upptäckas och behandlas inom primärvård, psykiatri och den somatiska vården utformas.

Närsjukvården ska:

- Ansvara för att, i samverkan med länssjukvården/barn och ungdomspsykiatri och länets kommuner, utforma lokala samverkansöverenskommelser inom respektive närsjukvårdsområde.
- Ansvara för att arbeta med strukturerad suicidprevention.

Närsjukvården och Länssjukvården ska:

- Verka i enlighet med gällande överenskommelse och handlingsprogram.
- Stärka dialogen med brukare och anhöriga på individ- och gruppnivå.
- Förbättra samverkan och utforma rutiner för hur kroppsliga sjukdomar hos personer med psykisk ohälsa kan förebyggas, upptäckas och behandlas.
- Implementera riktlinjerna för att förebygga sjukdomar relaterade till ohälsosamma levnadsvanor hos personer med psykisk ohälsa eller sjukdom.

3.2.1.4 Palliativ vård

Division Länssjukvård ansvarar för uppdraget att utveckla området och ska tillsammans med division Närsjukvård och länets kommuner verka för en mer sammanhållen vård för dessa grupper. Målet för den palliativa vården är att ge högsta möjliga livskvalitet för både patient och närstående. Palliativ vård ska tillgodose fysiska, psykiska, sociala och andliga behov. Vården ska även ge anhöriga stöd i sorgearbetet. I den palliativa vårdfilosofin ska det palliativa förhållningssättet tillämpas i ett tidigt skede av sjukdom.

Närsjukvården och Länssjukvården ska:

- Implementera handlingsprogrammet för *Vård i livets slutskede – Palliativ vård i Norrbotten*.
- Registrera patienter som avlider på sjukhus i Svenska palliativregistret, följa upp resultatet och lokalisera eventuella förbättringsområden.
- Säkra grundkompetens inom allmän palliativ vård genom deltagande i landstingets Webbaserade utbildning.
- Medverka i det regionsgemensamma arbetet med att utveckla den palliativa vården inom ramen för den palliativa samrådsgruppen i regionen.

Närsjukvården ska:

- Ansvara för att utveckla samverkan inom palliativ vård med länets kommuner inom respektive närsjukvårdsområde med utgångspunkt från handlingsprogrammet för *Vård i livets slutskede – Palliativ vård i Norrbotten*.

3.2.1.5 Hälsöfrämjande och sjukdomsförebyggande vård

Division Närsjukvård ansvarar för uppdraget att utveckla området och ska tillsammans med division Länssjukvård arbeta för att uppnå målet Sveriges bästa självskattade hälsa år 2020. Norrbottens folkhälsopolitiska strategi utgör tillsammans med strategiska planen fundamentet för landstingets folkhälsoarbete. För att nå en hållbar hälsoutveckling i befolkningen krävs fortsatta satsningar för att förebygga ohälsa och förbättra folkhälsan. Som stöd för verksamheterna i arbetet med hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande vård har Norrbottens läns landsting tagit fram en *Handläggningsöverenskommelse för de sjukdomsförebyggande riktlinjerna*.

Närsjukvården och Länssjukvården ska:

- Implementera *Handläggningsöverenskommelse för de sjukdomsförebyggande riktlinjerna*.
- Prioritera arbetet med förbättring av psykisk hälsa och barn och ungdomars levnadsvanor.
- Prioritera förebyggande arbete avseende barn och ungdomars övervikt och fetma.

3.2.1.6 Rehabilitering

Division Närsjukvård ansvarar för uppdraget att utveckla området.

- Närsjukvården ska revidera och anpassa *Överenskommelse rehabiliteringsansvar 2011* till den nya organisationen.

3.2.1.7 Barn och unga (0-18 år)

Division Länssjukvård ansvarar för uppdraget att utveckla området tillsammans med division Närsjukvård. Barns och ungdomars livsvillkor och levnadsvanor ska vara i fokus och de

åtaganden som följer av barnkonventionen ska uppnås. Hälso- och sjukvården har ett ansvar att identifiera våldsutsatta barn, och i samverkan med andra (internt och externt) erbjuda stöd och hjälp. Hälso- och sjukvårdslagen och Patientsäkerhetslagen lyfter särskilt fram skyldigheten att stärka barnets rättigheter vad gäller bemötande, delaktighet och information, som patient eller som anhörig inom hälso- och sjukvården.

Barn och unga som har eller riskerar att utveckla psykisk ohälsa ska prioriteras. Hälso- och sjukvården ska främja barn och ungas hälsa, möta psykisk ohälsa och minska konsekvenserna av psykiska sjukdomar och funktionshinder. Arbetet ska ske i ett helhetsperspektiv med samverkan mellan berörda parter internt och externt. Landstinget och kommunernas samarbete inom området ska ske i enlighet med *Överenskommelsen om samarbete inom området psykisk ohälsa mellan kommuner och landsting i Norrbottens län*. Detta går i linje med statliga satsningen på psykisk ohälsa, *PRIO 2012-2016*.

Länssjukvården ska:

- Ge råd och stöd för att utveckla första linjens insatser till barn och ungdomar med psykiska besvär.
- Arbeta med enhetliga, strukturerade barnpsykiatriska bedömningar.
- Arbeta med strukturerad suicidriskbedömning.

Närsjukvården ska:

- Prioritera insatser i 1:a linjen till riskgrupper för psykisk ohälsa bland barn och unga.

Länssjukvården och närsjukvården ska:

- Prioritera insatser till barn och unga med indikerande problem inom psykisk ohälsa.
- Samordna resurser och arbetsinsatser för barn och unga med problem i linje med *Norrbus - Överenskommelse om samverkan kring barn och unga mellan landstinget och kommunerna i Norrbotten*.
 - Dokumentera och följa upp samordnade individuella planer (SIP) för de patienter som behöver insatser från både psykiatri och socialtjänsten samt att dokumentera dessa i journalen.
- Fokusera insatserna för barn och unga med psykisk ohälsa utifrån landstingets och kommunernas gemensamma handlingsplan om psykisk ohälsa, framtagen i samarbete med brukare- och närståendeorganisationer.
- Tillse att barnkonventionens principer och krav förverkligas i praktiken.

3.2.1.8 Cancersjukvård

Division Länssjukvård är ansvarig för samordning av insatserna för att utveckla cancersjukvården i länet, vars utveckling bygger på tydlig samverkan mellan olika vårdnivåer samt stödfunktioner. Den specialiserade cancervården i länet återfinns inom både Läns- och Närsjukvården. Betydande delar av processen cancervård återfinns emellertid inom primärvården, inte minst sådant som rör tidig upptäckt och rehabilitering.

Insatserna inom cancersjukvården ska premiera ett snabbt vårdförlopp mellan upptäckt och behandlingsstart och bygga på det arbete som redan påbörjats inom ramen för den nationella cancerstrategin och Regionalt cancercentrum (RCC). Landstingets interna samordning och kraftsamling inom cancervården ska göras inom funktionscentrumet för cancer, LCC (Lokalt cancercentrum). LCC kan sägas vara ett virtuellt cancercentrum där verksamhetsföreträdare i nätverksliknande former verkar i syfte att utveckla cancervården i länet, med utgångspunkt från arbetet inom RCC. Länssjukvården ansvarar för samordningen av insatserna inom LCC.

Detta går i linje med regeringens särskilda satsning på cancersjukvården 2015-2018, som kommer ske via RCC. *Regional utvecklingsplan för cancer vården i Norra regionen 2013-2015* och dess handlingsplan är vägledande för landstinget.

Länssjukvården ska:

- Ansvara för utvecklingsledare inom Cancersjukvården med uppdrag att samordna cancersjukvården internt och med RCC.
- Fortsatt ansvara för utveckling inom och uppbyggnad av LCC.
- Arbeta fram en handlingsplan för implementering av *Nationellt vårdprogram för cancerrehabilitering* (översyn och struktur för arbetet)

Länssjukvården och Närsjukvården ska:

- Implementera *Handlingsplan för utveckling av cancer vården i Norrbottens läns landsting 2013 – 2015*
 - Utse kontaktsjuksköterska till varje cancerpatient
 - Upprätta individuell vårdplan i dialog med varje cancerpatient
 - Registrera i aktuella kvalitetsregister, följa upp resultat och lokalisera eventuella förbättringsområden.
- Implementera *Handlingsplan för Nationellt vårdprogram för cancerrehabilitering*
- Bistå LCC med lokala processledare inom de definierade cancerprocesserna: Bröstcancer, Prostatacancer, Lungcancer, Hematologisk cancer, Kolorektalcancer, Gynekologisk cancer, Endokrina tumörer, Hjärntumörer, Hudcancer, Öron-, näsa-, halscancer. Processledaren är ansvarig för processens resultat.
 - Se över arbetsmetoder inom var cancerprocess för optimerande av patientens flöde genom vården, ökad vårdkvalitet och säkrad framtida kompetensförsörjning. Arbetsmetoderna ska vara anpassade till länets förutsättningar.
- Bevaka nationella medicinska riktlinjer och vårdprogram för vård och behandling av cancersjukdomar för strukturerat övervägande av införande i landstinget (GAP-analys med glesbygdsperspektiv).

3.2.1.9 Kärlsjukvård

Division Närsjukvård ansvarar för uppdraget att utveckla området och ska, tillsammans med division Länssjukvård, under 2015 fortsätta att utreda förutsättningarna för att bilda ett funktionscentrum inom området

3.2.1.10 Infektionssjukvård

Division Närsjukvård ansvarar för uppdraget att utveckla området och ska, tillsammans med division Länssjukvård, under 2015 fortsätta utreda förutsättningarna att bilda ett LIC (lokalt infektions-centrum).

3.3 Basuppdrag inom Division Närsjukvård

I Division Närsjukvård ingår följande uppdrag:

- Primärvård
- Somatisk specialistsjukvård inom internmedicin och geriatrik samt dess subspecialiteter
- Akut omhändertagande för respektive närsjukvårdsområde
- Rehabilitering
- Vuxenpsykiatri
- I uppdraget för respektive närsjukvårdsområde ingår att samordna insatserna dels med den kommunala hälso- och sjukvården och dels med hälsocentraler som är upphandlade enligt lagen om valfrihet (LOV) eller lagen om offentlig upphandling (LOU).

3.3.1 Vårdtjänster i alla närsjukvårdsområden

Division Närsjukvård har ansvar för nedanstående vårdtjänster:

3.3.1.1 Primärvård

Se särskild kravspecifikation – Beställning Primärvård 2015.

3.3.1.2 Akut omhändertagande

Ansvar för akut omhändertagande och vård av akut sjuk eller skadad patient dygnet runt. Det akuta omhändertagandet bedrivs vid sjukhus, ambulansstationer och hälsocentraler. Ambulansverksamhet ska finnas i länets alla kommuner. Arbetet ska ske utifrån länsstrategi för akut omhändertagande. Läkarresurserna på akutmottagningarna fördelas mellan närsjukvården och länsklinikerna enligt gemensamma överenskommelser.

3.3.1.3 Internmedicin

Ansvar för slutenvård, specialistmottagning för diagnostik och behandling med konsultationsstöd till andra enheter samt cytostatika mottagning och dialysmottagning. De områden som ska innefattas är internmedicin, med dess subspecialiteter kardiologi, gastroenterologi, njurmedicin, samt delar av endokrinologi, lungsjukvård och hematologi. I basuppdraget ingår även ansvar för delar av den medicinska specialiteten infektionssjukvård.

3.3.1.4 Geriatrik

Ansvar för geriatrik i sluten- och öppenvård, akut såväl som planerad med funktionsuppehållande insatser och rehabilitering som framför allt innefattar multisjuka äldre patienter.

3.3.1.5 Vuxenpsykiatri

Ansvar för att vid psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar enligt kapitel F i ICD10, tillhandahålla akut och planerad psykiatrisk vård på specialistnivå i öppenvård och heldygnsvård för personer från 18 år och uppåt.

Basuppdraget i Kiruna och Kalix bedrivs enbart öppenvård. Piteå har inte akut verksamhet kvällar, nätter och helger.

3.3.1.6 Rehabilitering

Ansvar för all medicinsk rehabilitering i öppen- och slutenvård. Uppdraget gäller såväl akut som planerad verksamhet. Rehabiliteringsverksamheten indelas i tre nivåer: primärvård,

närsvård samt länssjukvård och regleras i *Överenskommelse för rehabiliteringsansvar* enligt följande:

Nivå 1: Rehabilitering inom primärvård. Bedrivs vid länets samtliga hälsocentraler. Primärvården har ett generalistperspektiv och utgör basen i länets rehabiliteringsverksamhet. Rehabiliteringen kan ske i hemmet, på mottagning eller i samhällsmiljö.

Nivå 2: Rehabilitering inom respektive närsvårdsområde. Verksamheterna ingår i specialistvården och erbjuder en fördjupad kompetens och mer resurser än vad som finns tillgängligt på nivå 1. I basuppdraget ingår tillgång till Öppenvårdsrehabilitering i varje närsvårdsområde.

Nivå 3: Rehabilitering inom Närsvårdens länsuppdrag vid Sunderby sjukhus och Garnis Rehabcenter, uppdraget omfattar hela Norrbottens län. Verksamheterna erbjuder mer resurser och fördjupad kompetens inom sitt specifika område, jämfört med nivå 2. Rehabiliteringen kan ske i sluten- eller öppenvård. Läkare med specialistkompetens rehabiliteringsmedicin eller reumatologi ska ingå i teamet. Nivå 3 kan också vara första instans för patienter med sjukdomar eller skador som kräver specialistvård initialt.

För de verksamheter inom division länssjukvård som inte har klinikansluten paramedicin, ansvarar närsvården för rehabilitering som tilläggsuppdrag.

3.3.1.7 Palliativ vård

Ansvar för vård i livets slutskede. Uppdraget omfattar sluten- och öppenvård oavsett medicinsk bakgrund till det palliativa tillståndet. I uppdraget ingår ansvar för att det finns palliativa vårdplatser (PAVA) samt kompetensstöd genom ett s.k. Palliativt rådgivningsteam (PRT) vid länets alla sjukhus. De palliativa rådgivningsteamerna ska bistå med multiprofessionell kompetens inom palliativ vård. Sjuksköterskorna i teamen har den samordnande funktionen. PRT ska arbeta på konsultbasis och finnas tillgängligt dagtid för att ge råd och stöd till den sjuke, vårdpersonal och närstående som vårdar personer med palliativ sjukdom i hemmet eller inom slutenvården. Teamen ska fungera som en länk mellan Närsvård, Länssjukvård och kommunerna.

3.4 Länsuppdrag inom Division Närsvård

I Division Närsvård ingår även följande länsuppdrag:

- Länsfunktioner för internmedicin, geriatrik och rehabilitering
- Länsfunktioner för vuxenpsykiatri

Länsgemensamma uppdrag utförs av enheter som styrs gemensamt av närsvården i länet. Respektive enhet är placerad under ett närsvårdsområde. Division Närsvård har ansvar för följande länsuppdrag gällande somatisk specialistsjukvård för vuxna:

3.4.1 Sunderby sjukhus

3.4.1.1 Länsövergripande PM

Varje enhet med länsuppdrag har att i samarbete med länsdelssjukhusen i uppdrag att upprätta aktuella länsövergripande PM avseende utredning och behandling av centrala patientgrupper. Syftet är att påskynda och optimera utredning på länsdelssjukhusen och använda länsdelssjukhusens resurser och lokala specialistkompetenser optimalt.

3.4.1.2 Infektionssjukvård

Specialiteten infektionsmedicin omfattar fördjupade kunskaper om prevention, utredning, diagnostik, behandling och uppföljning av infektioner i ett nationellt och internationellt perspektiv. Specialiteten omfattar såväl akuta som kroniska infektioner. Kompetensområdet innefattar fördjupad kunskap om vård och isolering av patienter med smittsamma sjukdomar, rationell användning av antimikrobiell terapi samt kunskap om det epidemiologiska läget.

Infektionssjukvården ansvarar för öppen och sluten specialistsjukvård inom specialiteten. I uppdraget ingår utlokaliserad konsultverksamhet till länsdelssjukhusen, bred utbildningsverksamhet till hela länet samt bakjourslinje och konsultstöd till IVA och övriga kliniker i länet. Infektionssjukvården har även ett smittskyddsuppdrag samt ansvar för epidemiplanering. Sektionen medverkar i etableringen av ett funktionscentrum i infektionssjukvård med syfte att skapa en länsövergripande arena för infektionssjukvårdens utveckling i samarbete med smittskydd, vårdhygien och mikrobiologi med konsistens mellan nationellt, regionalt och lokalt arbete.

3.4.1.3 Lung- och allergiverksamhet

Specialiteten lungsjukdomar omfattar andningsorganens sjukdomar, vilket inkluderar sjukdomar som engagerar nedre luftvägar och lungor, lungans blodkärl, pleura, mediastinum, bröstorgsvägg och diafragma samt respirationen och dess reglering.

Specialiteten allergologi omfattar allergi och annan överkänslighet i olika organsystem, framför allt i övre och nedre luftvägar, magtarmkanal och hud.

Lung- och allergiverksamheten ansvarar för sjukdomar som rör specialiteterna. I uppdraget ingår utredning och behandling av cancersjukdomar inom verksamhetsområdet i samverkan med Norrlands universitets sjukhus samt utredning och uppföljning av lungtransplanterade patienter i samråd med Sahlgrenska sjukhuset. Sektionen ansvarar för en andningsenhet som ska ta hand om patienter med andningssvikt och sköta de patienter i länet som kräver behandling i hemmet med syrgas och/eller respirator. Vid andningsenheten ska också patienter med sömnrelaterade andningsrubbingar som snarkning och obstruktiv sömnapné utredas samt CPAP-behandlingen administreras. Specialiteten ska fungera som kunskapscentrum för obstruktiva luftvägssjukdomar och remissinstans för komplicerade och/eller avancerade fall.

3.4.1.4 Neurologi

Specialiteten neurologi omfattar sjukdomar och skador i centrala och perifera nervsystemet hos vuxna.

Sektionen för neurologi ansvarar för utredning och behandling av neurologiska sjukdomar och skador där neurologkompetens krävs. I länsuppdraget ingår att bedriva Parkinsonmottagning samt utredning inom klinisk neurofysiologi.

3.4.1.5 Endokrinologi

Specialiteten endokrinologi omfattar utredning, diagnostik, behandling och uppföljning av sjukdomstillstånd i det endokrina systemet.

Sektionen för endokrinologi ansvarar för utredning, behandling och uppföljning av endokrina sjukdomar framför allt i tyreoida, hypofys och binjurar i öppenvård. Samverkan ska ske

med Norrlandsuniversitet där så krävs. Diabetesmottagning ingår i kärnuppdraget och finns vid samtliga sjukhus i länet. I länsuppdraget ingår att bedriva multidisciplinärt fotteam för diabetespatienter, radiojodbehandling av thyreotoxicos samt ansvar för konsultationer till övriga verksamheter i länet. Endokrinologin ansvarar även för att bedriva osteoporosmottagning som inkluderar bentäthetsmätningar och råd om åtgärder för att förebygga benskörhet.

3.4.1.6 Gastroenterologi

Specialiteten medicinsk gastroenterologi och hepatologi omfattar utredning, diagnostisering, behandling och uppföljning av patienter med sjukdomar i mag-tarmkanal, lever, gallvägar och bukspottkörtel.

Sektionen för gastroenterologi ansvarar för att understödja övriga kliniker i länet med gastroenterologisk/hepatologisk kompetens i öppen- och slutenvård. I länsuppdraget ingår handläggning av komplicerad inflammatorisk tarmsjukdom samt akut leversvikt, transplantationsutredningar, komplicerad terapeutisk endoskopi, utredning av oklar pancreassjukdom och neuroendokrina tumörer samt bedömning av patienter som ska remitteras till regionsjukvård.

3.4.1.7 Hematologi

Specialiteten hematologi omfattar kunskaper och färdigheter i utredning, diagnostik, behandling, prevention och uppföljning av tillstånd i blod samt blodbildande, lymfatiska och hemostatiska system.

Sektionen för hematologi ansvarar för patienter med hematologiska sjukdomar som är aktuella för intensiv eller remissionssyftande behandling samt bedömning inför behandling med nya kostnadsdrivande läkemedel. I länsuppdraget ingår ansvar för förberedelser inför autolog stamcellstransplantation, uppföljning och eftervård av patienter som genomgått stamcellstransplantation samt koordinatorkfunktion gentemot Norrlands universitetssjukhus. Ansvar för konsultationer till övriga verksamheter i länet ingår också i uppdraget.

3.4.1.8 Hud- och könssjukdomar

Specialiteten hud- och könssjukdomar omfattar fördjupade kunskaper i etiologi, patomekanismer, epidemiologi, utredning, diagnostik, behandling, uppföljning och rehabilitering av hud- och könssjukdomar hos barn och vuxna.

Sektionen för hud- och könssjukdomar ansvarar för den specialiserade hud- och könssjukvården i slutenvård och öppenvård. Det medicinska ansvaret för ljusbehandlingsverksamheten i NLL (Sunderby sjukhus samt hälsocentraler) samt utbildning av ljusbehandlingspersonal är en del av länsuppdraget. Samverkan med andra länspecialiteter samt ansvar för utbildning och konsultverksamhet till övriga länet ingår också.

En utlokaliserad mottagning ska finnas i Kiruna.

3.4.1.9 Kardiologi

Specialiteten kardiologi omfattar kunskaper och färdigheter i prevention, utredning, diagnostik, behandling och uppföljning av sjukdomar i hjärta, centrala kärl och lungcirkulation.

Sektionen för kardiologi ansvarar för diagnostik och behandling av alla typer av hjärtsjukdomar där större delen är av akut/halvakut karaktär och kräver högspecialiserad vård. Detta innefattar utredningar som kräver kompetens och utrustning som enbart finns vid Sunderby sjukhus. I länsuppdraget ingår kontroll av samtliga patienter med medfödda hjärtfel, att vid behov samverka med Norrlands universitetssjukhus samt att understödja övriga kliniker i länet med särskild kompetens i öppen- och slutenvård.

3.4.1.10 Nefrologi

Medicinska njursjukdomar är en specialitet som omfattar utredning, diagnostik, behandling och uppföljning av patienter med akuta och kroniska medicinska njursjukdomar, hypertoni, elektrolytrubbningar och olika komplikationer till dessa. Ansvar för dialysbehandling samt uppföljning och kontroll av dialyspatienter är en central del av specialiteten, liksom utredning inför njurtransplantation och uppföljning av njurtransplanterade patienter.

Sektionen för nefrologi ansvarar för all hem-hemodialysverksamhet i länet samt åtgärder inom specialiteten som kräver högspecialiserad vård t.ex. plasmaferesbehandlingar. I uppdraget ingår att understödja övriga kliniker i länet med nefrologkompetens i öppen- och slutenvård.

3.4.1.11 Logopedi

Verksamheten är organisatoriskt centraliserad till Närsjukvårdsområde Luleå-Boden, Centrum paramedicin/medicinsk dokumentation vid Sunderby sjukhus. Den ansvarar för all logopedisk verksamhet oavsett vårdnivå för hela länet. Detta innebär utredning och behandling av olika typer av röst-, tal- och språk-, kommunikations- och ät/sväljstörningar samt utvidgade dyslexiutredningar för både skolbarn och vuxna.

3.4.1.12 Dietistverksamhet

Verksamheten är organisatoriskt centraliserad till Närsjukvårdsområde Luleå-Boden, Centrum paramedicin/medicinsk dokumentation vid Sunderby sjukhus. Ansvar gäller all dietistverksamhet oavsett vårdnivå för hela länet. I verksamheten ingår patientrelaterade åtgärder såsom behandling, rådgivning och information samt konsultation till och utbildning av övriga medarbetare i hälso- och sjukvården.

3.4.2.13 Geriatrik

Specialiteten geriatrik omfattar diagnostisering, behandling och uppföljning av akuta och kroniska sjukdomar hos äldre samt kunskaper om det normala åldrandet och dess konsekvenser för funktionsförmåga och sårbarhet.

Sektionen för geriatrik har ansvaret för att understödja övrig verksamhet i länet med specialistkompetens inom bl.a. geriatrik, demens, osteoporos och stroke. I länsuppdraget ingår att i samverkan med neurologin utreda och behandla äldre patienter med Parkinsons sjukdom, ansvar för utvidgade demensutredningar där en basal demensutredning i primärvården inte gett tillräcklig information för att fastställa diagnos eller utesluta demensdiagnos.

3.4.1.14 Rehabiliteringsmedicin

Specialiteten rehabiliteringsmedicin omfattar fördjupade kunskaper och färdigheter i att utreda patienter med betydande funktionsnedsättningar samt i att leda, samordna och genomföra kvalificerade rehabiliteringsinsatser utifrån ett bio-psyko-socialt synsätt.

Rehabiliteringsmedicin är organisatoriskt centraliserad till Närsjukvårdsområde Luleå-Boden, Kompetenscentrum rehabilitering, Sunderby sjukhus. Sektionen för rehabiliteringsmedicin har ansvaret för rehabiliteringsmedicin i öppen och sluten vård vid Sunderby sjukhus, Trafikmedicinska enheten vid Kalix sjukhus samt Garnis rehabiliteringscenter i Boden, enligt nivå 3 i *Överenskommelse om rehabiliteringsansvar*.

I uppdraget ingår bland annat rehabilitering av personer med neurologisk sjukdom, hjärnskada eller långvarig smärta i åldrarna 16 – 65 år, rehabilitering av personer med ryggmärgsskada oavsett ålder samt fördjupade utredningar av arbetsförmågan. Smärtrehabmottagning för patienter över 65 år ska byggas upp.

Uppdraget omfattar även länsansvar för Trafikmedicinska utredningar av körlämplighet och lämplighetstillstånd för personer med omfattande och sammansatta funktionsnedsättningar, under förutsättning att beslut fattas om finansiering i frågan. Verksamheten ska understödja övriga kliniker i länet inom specialistsjukvård och primärvård med specialistkompetens i rehabilitering samt ansvara för att driva och hålla samman rehabiliteringsfrågor i allmänhet över länet inom division Närsjukvård.

3.4.1.15 Reumatologi

Specialiteten reumatologi omfattar kunskaper och färdigheter i rörelseorganens medicinska sjukdomar samt systemiska inflammatoriska och autoimmuna sjukdomar hos vuxna. Kompetensområdet omfattar såväl inflammatoriska som ickeinflammatoriska tillstånd i rörelseorganen, men specialiteten behandlar i huvudsak de inflammatoriska sjukdomarna i och utanför lederna.

Reumatologin är organisatoriskt centraliserad till närsjukvårdsområde Luleå-Boden, kompetenscentrum Infektion/hud/lunga/reumatologi, Sunderby sjukhus. Sektionen för reumatologi har ansvaret för högspecialiserad vård av patienter med inflammatoriska reumatiska led-, rygg- och systemsjukdomar. I länsuppdraget ingår diagnostik, behandling, monitorering av sjukdomsaktivitet samt uppföljning.

3.4.1.16 Studierektorer

Kompetenscentra Internmedicin/geriatrik och Hjärtsjukvård på Sunderby sjukhus, har i uppdrag att ansvara för studierektorer för de medicinska specialisterna internmedicin och geriatrik inklusive dess grenspecialiteter och angränsande specialiteter inom division Närsjukvård.

Medicin- och rehabiliteringskliniken i Piteå älvåldals sjukhus har i uppdrag att ansvara för studierektor för den medicinska specialiteten akutsjukvård.

3.4.2 Medicin- och rehabiliteringskliniken vid Piteå älvåldals sjukhus

Ansvar för att bedriva mottagning för länets patienter med familjär amyloidos med polyneuropati. I uppdraget ingår diagnostik, behandling, uppföljning samt remiss till NUS för levertransplantation i lämpliga fall. Samverkan med FAP-team i Skellefteå och Umeå ska ske för att fortsätta utveckla kompetenscentrum för Familjär amyloidos med polyneuropati.

3.4.3 Vuxenpsykiatri i Norrbotten

Vuxenpsykiatri ska arbeta länsövergripande med fördjupad specialistkunskap, forskning och utveckling.

3.4.3.1 Vård av psykiskt sjuka patienter med behov av psykiatrisk långtidsrehabilitering

Den psykiatriska kliniken i Öjebyn har ansvar för vård av psykiskt sjuka patienter med behov av psykiatrisk långtidsrehabilitering. Uppdraget omfattar såväl konsultativa insatser som vårdplatser för dessa patienter. I uppdraget ingår också kortvariga, akuta insatser vid behov av förhöjd säkerhetsnivå vid psykiatrisk tvångsvård (LPT) samt öppen psykiatrisk tvångsvård (ÖPT).

3.4.3.2 Beroendecentrum i Norrbotten - Funktionscentrum för missbruks- och beroendevård

Ansvar för etablering av ett funktionscentrum för missbruks- och beroendevård i länet tillsammans med Norrbottens kommuner. Beroendecentrum ska fungera som spetskompetens inom området, där ska det finnas såväl psykiatriska, medicinska, psykologiska som psykosociala kompetenser. Det ska tillhandhålla vårdplatser för abstinensbehandling vid komplicerade tillstånd vid psykiatri i Sunderbyn. Beroendecentrum ska även erbjuda konsultativt kompetensstöd till länet gällande missbruks- och beroendevård.

Norrbottens läns landsting är huvudman för Beroendecentrum. Medicinsk prioritering avgör tillgång till plats. Begäran från Socialtjänsten om inskrivning ska prioriteras under förutsättning att det är medicinskt/psykiatriskt motiverat med sjukhusvård samt att det ingår som ett led i en samlad vårdplanering och inte handlar om orimligt lång tid.

3.4.3.3 Rättspsykiatri

Rättspsykiatri är en medicinsk specialitet som baseras på det psykiatriska ämnesområdet och den rättsliga regleringen av psykiskt störda lagöverträdare. Rättspsykiatriens syfte är att utreda, bedöma, diagnostisera, behandla, habilitera alternativt rehabilitera samt följa upp psykiskt störda lagöverträdare.

Den psykiatriska kliniken i Öjebyn ansvarar för rättspsykiatrisk sluten vård av psykiskt störda lagöverträdare och för vård av psykiskt sjuka patienter från kriminalvården och häkten med särskilda behov av säkerhet. I uppdraget ingår rättspsykiatrisk eftervård för de patienter som vårdas under tvångslagsformen ”öppen rättspsykiatrisk vård” (ÖRV) samt att ansvara för vissa nationella åtaganden som bland annat regleras genom riksavtalet och genom den samverkan som finns inom rättspsykiatri nationellt.

3.5 Tilläggsuppdrag inom Division Närsjukvård

Division Närsjukvård har så kallade tilläggsuppdrag inom ett flertal områden. Tilläggsuppdrag gällande exempelvis kantinhantering, tvätthantering samt läkarsekreterartjänster hanteras inte inom ramen för beställningen utan ska regleras mellan berörda divisioner. Division Närsjukvård ska utöver basuppdraget tillhandahålla följande tilläggsuppdrag:

3.5.1 Primärvård

3.5.1.1 Ljusbehandling

Ansvar för ljusbehandling i alla länets kommuner. Berörda hälsocentraler är: Arjeplog, Arvidsjaur, Björknäs, Björkskatan, Furunäset, Graniten, Haparanda, Jokkmokk, Kalix, Laponia, Pajala, Älvsbyn, Överkalix och Övertorneå.

3.5.1.2 Bårhus

Ansvar för transport och förvaring av avlidna till dess att de kan överlämnas till de anhöriga, närstående eller annan som ordnar med begravning.

3.5.1.3 Bild och funktionsmedicin i glesbygd

Ansvar för tillgång till röntgen vid glesbygdshälsocentraler.

3.5.1.4 Ambulans i glesbygd

Ansvar för ambulansverksamhet vid länets glesbygdshälsocentraler. Avtal om gränssamverkan mellan NLL och Norge, Finland samt Västerbotten ska följas.

3.5.1.5 Asyl- och flyktingmottagning

Ansvar för hälsoundersökningar vid asyl- och flyktingmottagning i de geografiska områden som har asyl- och flyktingverksamhet. I de kommuner där lokala överenskommelser tecknats mellan NLL och Arbetsförmedlingen ska dessa följas, det kan innebära exempelvis att erbjuda medicinsk rehabilitering, habilitering samt hjälpmedel till personer med funktionsnedsättning.

3.5.1.6 Sjukvårdsrådgivning jourtid

Ansvar för sjukvårdsrådgivning under jourtid.

3.5.1.7 Observationsplatser (OBS-platser)

Ansvar för att tillhandahålla observationsplatser vid följande orter i länet; Arjeplog, Arvidsjaur, Jokkmokk, Haparanda, Pajala, Överkalix samt Övertorneå. I Haparanda har primärvården inga egna obs-platser utan köper dessa av kommunen.

3.5.2 Internmedicin och rehabilitering

3.5.2.1 Medicin- och rehabiliteringskliniken, Kiruna sjukhus

Ansvar för:

- Mottagningsverksamhet för allmänkirurgiska/urologiska patienter
- Paramedicinsk verksamhet (sjukgymnastik, arbetsterapi, kuratorsverksamhet) för gyn, akut ortopedi, allmänkirurgi och ungdomsmottagningen.
- Onkologibehandling för kirurg- och urologpatienter
- Överflöde av allmänkirurgiska patienter i slutenvård

- Skopiverksamhet (internmedicinsk del). Uppdraget kan komma att utvidgas till hela skopiverksamheten såsom på övriga länsdelssjukhus.
- Jourverksamhet i form av samjour, bakjour och AT-jour
- Antikoagulantia/Waranmottagning för samtliga patienter inom Kiruna närsjukvård
- Utlokaliserad mottagning inom neurologi, nefrologi och hud

3.5.2.2 Medicin- och rehabiliteringskliniken, Gällivare sjukhus

Ansvar för:

- Paramedicinsk verksamhet (sjukgymnastik, arbetsterapi, kuratorsverksamhet) för gyn, ortopedi, och allmänkirurgi.
- Onkologibehandling för gynekologi-, kirurg- och urologpatienter. För gynpatienter innefattas även patienter från Kirunas Närsjukvårdsområde.
- Allmänkirurgisk/urologisk och ortopedisk slutenvård
- Allmänkirurgisk/urologisk samt ortopedisk mottagning inklusive förundersökningar för elektiv ortopedi samt för kirurgi/urologi
- ÖNH patienter i slutenvård
- EEG-undersökningar för Malmfälten
- Bokning/kallelse för neurologimottagning för Malmfälten
- Venprovtagning för polikliniska patienter
- Skopiverksamhet (internmedicinsk och allmänkirurgisk del samt gynekologiska cytoskopier)
- Jourverksamhet i form av samjour, bakjour och AT-jour
- Påsdialysverksamhet, njurkoordinator, uppstarter, akuta dialyser för Gällivare och Kiruna sjukvårdsområden

3.5.2.3 Medicin- och rehabiliteringskliniken, Kalix sjukhus

Ansvar för:

- Paramedicinsk verksamhet (sjukgymnastik, arbetsterapi, kuratorsverksamhet) för gyn, ortopedi, och allmänkirurgi.
- Onkologibehandling för kirurg- och urologpatienter
- Överflöde av allmänkirurgiska patienter på internmedicinska vårdplatser
- Allmänkirurgisk/urologisk samt gynekologisk mottagningsverksamhet
- Skopiverksamhet (internmedicinsk och allmänkirurgisk del)
- Jourverksamhet i form av samjour, bakjour och AT-jour samt läkare på akuten dagtid
- Ögonmottagning och ögonbottenfotografering
- Venprovtagning för öppenvårdspatienter ”Waran”

3.5.2.4 Medicin- och rehabiliteringskliniken, Piteå älvuds sjukhus

Ansvar för:

- Paramedicinsk verksamhet (sjukgymnastik, arbetsterapi, kuratorsverksamhet) för gyn, ortopedi, och allmänkirurgi.
- Onkologibehandling för kirurg-, urolog- och gynpatienter
- Överflöde av allmänkirurgiska patienter på internmedicinska vårdplatser

- Ortopedisk slutenvård inklusive förundersökningar för elektiv ortopedi
- Allmänkirurgisk/urologisk samt ortopedisk mottagningsverksamhet, inklusive förundersökningar för elektiv ortopedi
- Skopiverksamhet (internmedicinsk och allmänkirurgisk del)
- Jourverksamhet i form av akutläkare, samjour, bakjour, AT-jour samt läkare på akuten dagtid
- EEG-undersökningar
- Venprovtagning för kirurgiska/urologiska och ortopediska patienter

3.5.2.5 KC Paramedicin/medicinsk dokumentation, Sunderby sjukhus

Ansvar för paramedicinsk verksamhet (sjukgymnastik, arbetsterapi, kuratorsverksamhet) för vårdavdelningar och mottagningar tillhörande division länssjukvård exklusive ortopedi.

3.5.2.6 KC Internmedicin/geriatrik, Sunderby sjukhus

Ansvar för:

- Jourverksamhet
- Påsdialysverksamhet, njurkoordinator, predialyskontroller från GFR >15 ml/min och dialysupstarter för kusten.
- Akuta dialyser för kusten
- Akut njursvikt med behov av utredning (inkl njurbiopsi) och/eller hotande dialysbehov (kustpatienter).
- Njurbiopsier (inklusive transplantatbiopsier) (kustpatienter)
- Immunosuppressiv behandling av vaskuliter med njurengagemang och glomerulonefrit (kustpatienter)
- Kontroller av njurtransplanterade (kustpatienter)
- Utredning och behandling av patienter från Malmfälten samt vissa patienter från östra Norrbotten med misstanke om hematologisk sjukdom samt med kronisk eller indolent hematologisk sjukdom.

3.5.2.7 KC Hjärtsjukvård, Sunderby sjukhus

Ansvar för:

- Jourverksamhet

3.5.3 Vuxenpsykiatri

3.5.3.1 Akutpsykiatrisk vård

Ansvar för akutpsykiatrisk mottagning och vård, där bedömning av psykiater krävs, vid sjukhusen i Sunderbyn och Gällivare dygnet runt. I Piteå akutpsykiatrisk mottagning dagtid (ej jourtid) samt slutenvård dygnet runt.

3.5.3.2 Bedömning av särskilt tandvårdsstöd till personer med svår psykisk funktionsnedsättning

Ansvar för bedömning av särskilt tandvårdsstöd till personer med svår psykisk funktionsnedsättning. Uppdraget ligger hos psykiatri i Piteå.

3.5.3.3 Utredning av transsexuella patienter inför fråga om könsbyte

Ansvar för utredning av transsexuella patienter inför fråga om könsbyte. Uppdraget ligger hos psykiatrin i Sunderbyn.

3.5.3.4 Studierektorsuppdrag

Ansvar för att tillhandahålla studierektorsfunktion och samordning av ST-läkarutbildningen för vuxenpsykiatrin i länet. Uppdraget ligger hos psykiatrin i Sunderbyn.

3.5.4 Akut omhändertagande

3.5.4.1 Akutmottagningar Sunderbyn och Gällivare

Ansvar för att genomföra mer avancerad utredning och behandling av allmänkirurgiska, gynekologiska, ortopediska och barnpatienter.

3.5.4.2 Sjukhusen i Kalix, Kiruna och Piteå

Ansvar för:

- Intensivvård
- Anestesiologisk beredskap dygnet runt.

3.5.4.3 Medicin- och rehabiliteringskliniken Piteå Älvdals Sjukhus

Ansvar för att tillhandahålla studierektorsfunktion för akutläkare samt ambulans/beredskapsöverläkare.